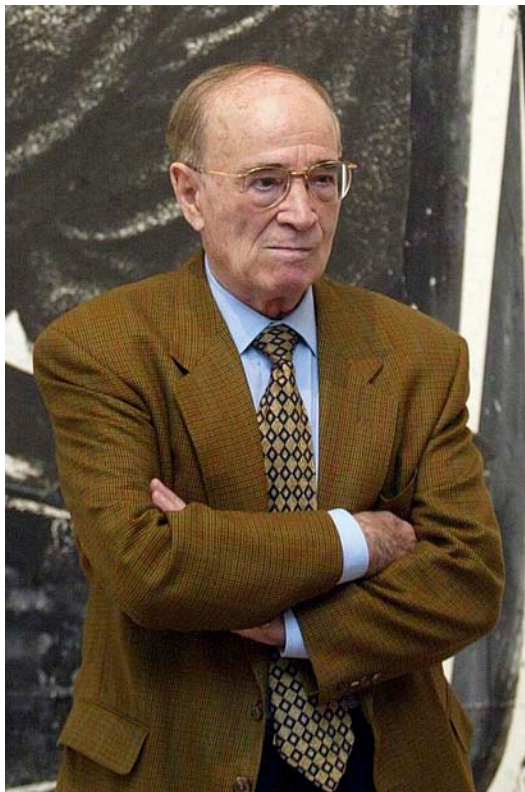

El fill d'anarquista que es convertí en mecenes

El passat dia 8 de setembre moria a València Jesús Martínez Guericabeitia, empresari i mecenes, persona compromesa d'orígens humils, que donà importants col·leccions artístiques i bibliogràfiques a les institucions valencianes.

Text de Xavier Aliaga

L'atzar ha volgut que Jesús Amor Martínez Guericabeitia (el Villar de l'Arquebisbe, 1922), empresari, col·leccionista i mecenes, haja faltat el mateix any que un altre dels grans filantrops del País Valencià, Pere Maria Orts, desaparegut el passat mes de febrer. Els unia

el compromís amb la cultura, però els orígens i la trajectòria foren ben diferents. A diferència d'Orts, ric des del bressol i d'ideologia conservadora, Guericabeitia era fill d'un miner anarquista que els va inculcar, a banda dels valors esquerrans, la curiositat intel·lectual i l'amor per la cultura. Amb èxit, a més: el germà del mecenes, José, fou cofundador de la mítica editorial Ruedo Ibérico, un focus d'agitació antifranquista.

Guericabeitia no anà a la universitat. Empresonat en la seua joventut, després de la Guerra Civil, foren els seus companys de presidi, entre ells un bon grapat d'intel·lectuals, com ara el rector Peset, els que completaren d'alguna manera la seua formació. Esdevingueren "la universitat que mai no va tenir", assegurava el seu biògraf, José Martín.

En sortir de la presó, el futur mecenes es rebel·là contra la previsible existència grisa i plena de privacions que viciava aquell temps. Després de començar amb el comerç de pells, marxà a Colòmbia. Visqué a Barranquilla 16 anys. Tornà a València, l'any 1965, i féu fortuna en l'exportació de calcer alacantí als Estats Units. De manera paral·lela a la seua trajectòria empresarial, Guericabeitia col·laborà, sense militar-hi, amb el Partit Comunista d'Espanya (PCE) i amb diverses entitats de resistència al franquisme. I començà a conrear la seua afició per l'art amb l'adquisició a París d'una petita obra de l'època blava de Picasso. Amb el temps arribaren obres de Genovés, Anzo, Heras, Canogar, Equip Crònica i molts més. Per afinitat ideològica, es fixava en els artistes amb compromís social. Tot i que no es feia il·lusions sobre el poder transformador de les arts plàstiques: l'any 2004, confessava al periodista Ferran Bono la certesa que "amb l'art no es millora mai la humanitat".

L'empresari i col·leccionista mai no es fixava en el valor de les seues obres ni les posava a la venda. Així anà reunint una important col·lecció que, després d'una llarga negociació amb la Universitat de València, encetada amb el rector Ramon Lapidra i materialitzada l'any 1999 amb Pedro Ruiz, amb la mediació del catedràtic Romà de la Calle, fou donada a aquesta institució. Actualment, la col·lecció està formada per 500 peces. També va cedir a la Biblioteca Valenciana, l'any 2004, gran part de la seua col·lecció bibliogràfica de 23.000 volums i publicacions.

De tarannà discret, la seua filantropia fou reconeguda amb premis i distincions de diverses institucions. Amb la mort de Guericabeitia s'apaga el far del gran mecenatge valencià contemporani. •